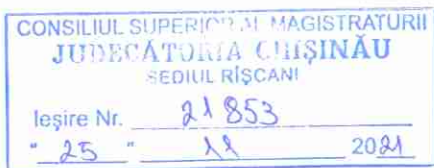

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

*nr. dosarului 3-2694/2020
(2-20133575-12-3-27102020)*

*Curtea Constituțională
a Republicii Moldova,*

*mun. Chișinău,
str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28*

În procedura Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), se află în examinare cauza în procedura contenciosului administrativ, intentată la acțiunea înaintată de Ignatiuc Veaceslav împotriva Biroului Vamal Centru cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil – decizia de regularizare nr. 1020 din 19.08.2020.

În cadrul ședinței de judecată din data de 10.11.2021, în cauza specificată, de către reprezentantul reclamantului, avocatul Ciumac Victor, a fost înaintată cerere cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate.

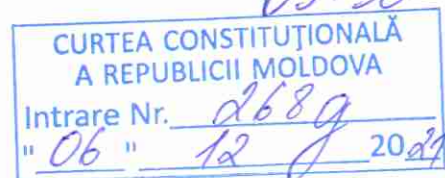
La data de 25.11.2021, Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), a pronunțat încheierea, prin care s-a admis cererea depusă de reprezentantul reclamantei – avocatul Ciumac Victor, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „mijlocul de transport nu a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit de legislație”, din art. 10 alin. (3⁴) din Legea nr. 1569 din 20.12.2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice și s-a ridicat excepția de neconstituționalitate a sintagmei: „mijlocul de transport nu a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit de legislație”, din art. 10 alin. (34) din Legea nr. 1569 din 20.12.2002, cu sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova, în acest sens.

Astfel, Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), Vă expediază copia încheierii nr. 3-2694/2020 din 25.11.2021 privind admiterea sesizării.

*Anexă: Copia încheierii nr. 3-2694/2020 din 25.11.2021 – 2 file;
Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate – 10 file.*

Judecătorul Judecătoriei Chișinău,
(sediul Rîșcani)

Galina CIOBANU

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28,
Chișinău, MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE PRIVIND EXCEȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit. g)
din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Numele/Denumirea: **IGNATIUC**
2. Prenume: **VEACESLAV**
3. Numele și prenumele reprezentantului: **CIUMAC VICTOR**
4. Ocupația reprezentantului: **Avocat**

II – OBIECTUL ȘESIZĂRII

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie sintagma **„mijlocul de transport nu a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit de legislație”**, din art. 10 alin. (3⁴) din Legea nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice. Redacția integrală a art. 10 alin. (3⁴) din Legea nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice stabilește:

„(3⁴) În cazul în care mijlocul de transport nu a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit de legislație, iar acesta nu mai există (a fost distrus sau vândut la piese, fapt confirmat prin documente justificative), organul vamal va încasa pentru mijloacele de transport ce se încadrează în termenul admisibil de exploatare – drepturile de import, iar în cazul în care acestea sînt prohibite, va percepe contravaloarea lor conform legislației în vigoare.”

Excepția de neconstituționalitate a prevederilor enunțate este ridicată în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016.

III – LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

1. Prevederi relevante Constituției:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„(...)

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 21
Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23
Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46
Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

(...)”

2. Prevederile relevante ale Codului contravențional al RM adoptat prin Legea nr. 218 din 24.10.2008:

Articolul 287
Încălcarea regulilor vamale

„(...)”

(8) Nescoaterea de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mărfurilor, vehiculelor, obiectelor și altor valori prohibite introducerii pe teritoriul vamal al Republicii Moldova sau introduse cu obligația de a fi scoase de pe teritoriul ei vamal ori nereturnarea pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mărfurilor, vehiculelor, obiectelor și altor valori scoase cu obligația de a fi returnate în termenele stabilite în aceste obligații, ori nerespectarea măsurilor de politică economică și altor restricții prevăzute la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii se sancționează cu amendă de la 84 la 90 de unități convenționale, cu obligarea scoaterii de pe teritoriul vamal a mijloacelor de transport prohibite introducerii pe teritoriul vamal al Republicii Moldova sau introduse cu obligația de a fi scoase de pe teritoriul ei vamal.

(...)”

3. Prevederi relevante ale **Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (în continuare Convenția)**, amendată prin protocoalele adiționale la această convenție:

Articolul 4 din Protocolul nr. 7
Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori

„1. Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceleiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale aceleiași stat.

2. Dispozițiile paragrafului precedent nu împiedică redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a statului respectiv, dacă fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

3. Nici o derogare de la prezentul articol nu este îngăduită în temeiul art. 15 din convenție.”

4. Prevederi relevante ale **Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice:**

Art. 14

„(...)

7. Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit din pricina unei infracțiuni pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă în conformitate cu legea și procedura penală a fiecărei țări.”

IV – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

La data de 03.12.2010, Ignatiuc Veaceslav a introdus pe teritoriul Republicii Moldova mijlocul de transport de marca Rover, model 200, cu nr. de înmatriculare P783AH, înmatriculat în BG.

La data de 17.03.2019, Ignatiuc Veaceslav s-a prezentat pe pista de control vamal „intrare autoturisme” a postului vamal Sculeni pentru a intra pe teritoriul Republicii Moldova. După ce inspectorii vamali au stabilit că mijlocul de transport sus amintit nu a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova, Ignatiuc Veaceslav a fost audiat în incinta postului vamal Sculeni, iar la data de 15 octombrie 2019, în baza procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei asupra cazului de contravenție vamală nr. 4217/19 din aceeași dată, față de Ignatiuc Veaceslav, în temeiul prevederilor art. 287 alin. (8) din Codul contravențional a fost aplicată sancțiunea contravențională sub formă de amendă în valoare de 84 u.c., echivalentul a 4200 lei.

Amenda dată a fost achitată de către Ignatiuc Veaceslav în bugetul de stat, conform rechizitelor prezentate de organul vamal.

La data de 15.08.2020, Biroul vamal Centru a emis Decizia de regularizare nr. 1020 prin care a dispus perceperea contravalorii mijlocului de transport prohibit ce nu a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova în sumă de 10 635,00 lei și penalitatea în valoare de 9 487,82 lei.

Decizia de regularizare nominalizată a fost contestată în ordinea contenciosului administrativ la data de 27 octombrie 2020.

V – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

A. Pretinsa încălcare a articolului 21 din Constituție

1. Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă a devenit un principiu fundamental și incontestabil al oricărui sistem de drept și este garantat de normele actelor internaționale, la care a aderat și Republica Moldova. Astfel, potrivit art. 4 alin. (1) din Protocolul nr. 7 la Convenție, nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale aceluiași stat. Cu termeni similari operează și art. 14 alin. (7) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.
2. Curtea Constituțională oferă principiului *non bis in idem* o conotație constituțională, iar în hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 63 alin. (6) din Codul de procedură penală a subliniat: „(...) dreptul de a nu fi urmărit de mai multe ori pentru aceeași faptă derivă din art. 21 din Constituție, conform căruia: „Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.””
Din conținutul acestei norme constituționale se deduc trei principii: **prezumpția nevinovăției, caracterul public al procedurilor penale și posibilitatea persoanei de a utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa.**
3. În speță, observăm că persoana fizică a fost sancționată în temeiul art. 10 alin. (3⁴) din Legea nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice pentru faptul „**nescoaterea de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mijlocului de transport în termenii prevăzuți de legislație**”. Prevederile legale citate statuează că:
„În cazul în care mijlocul de transport nu a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit de legislație, iar acesta nu mai există (a fost distrus sau vândut la piese, fapt confirmat prin documente justificative), organul vamal va încasa pentru mijloacele de transport ce se încadrează în termenul admisibil de exploatare - drepturile de import, iar în cazul în care acestea sînt prohibite, va percepe contravaloarea lor conform legislației în vigoare.”
4. În același timp, urmează a fi reținut că, nescaterea mijlocului de transport de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova poate fi sancționată și potrivit Codului contravențional. Astfel, art. 287 alin (8) din Codul contravențional prevede că:
„Nescaterea de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mărfurilor, vehiculelor, obiectelor și altor valori prohibite introducerii pe teritoriul vamal al Republicii Moldova sau introduse cu obligația de a fi scoase de pe teritoriul ei vamal ori nereturnarea pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mărfurilor, vehiculelor, obiectelor și altor valori

scoase cu obligația de a fi returnate în termenele stabilite în aceste obligații, ori nerespectarea măsurilor de politică economică și altor restricții prevăzute la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii se sancționează cu amendă de la 84 la 90 de unități convenționale, cu obligarea scoaterii de pe teritoriul vamal a mijloacelor de transport prohibite introducerii pe teritoriul vamal al Republicii Moldova sau introduse cu obligația de a fi scoase de pe teritoriul ei vamal.”

5. Examinând prevederile cuprinse în Codul contravențional și cele din Legea nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice atestăm că suntem în prezența situației când, o persoană poate fi atrasă de două ori la răspundere pentru una și aceeași faptă, și anume, pentru „nescoaterea de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mijlocului de transport în termenii prevăzuți de legislație”.
6. *Sui generis*, putem afirma că **ambele forme de răspundere sunt de natură penală și ambele prevăd sancționarea unor fapte identice**. Astfel, în partea ce ține de răspunderea contravențională este de necontestat faptul că **legea contravențională conține prevederi care indică, de fapt, natura penală a contravențiilor**. În cauza *Ziliberberg vs. Moldova* din 01 februarie 2005, Curtea Europeană a reținut că, caracterul general al legii contravenționale și scopul pedepsei, care este atât de a pedepsi, cât și de a preveni, sunt suficiente pentru a arăta că sunt aplicabile principiile similare celor două legi: contravențională și penală.
7. În partea referitoare la sancțiunea aplicată în temeiul art. 10 alin. (3⁴) din Legea nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice, în jurisprudența sa, Curtea Europeană, a statuat că, **sancțiunile administrative pentru fapte de natură vamală sunt de natură penală**. La fel, **dubla sancționare administrativă și penală pentru fapte de natură vamală nu respectă principiul *non bis in idem***.
8. Curtea Europeană determină dacă fapta intră în domeniul de aplicare al „materiei penale” în funcție de criterii alternative: (1) calificarea juridică a infracțiunii litigioase în dreptul național; (2) natura însăși a acesteia și (3) severitatea sancțiunii aplicabile. (*Engel și alții vs Olanda; Ozturk vs Germania; Jussila vs Finlanda*).
9. În situația în care o faptă nu este calificată drept penală după primul criteriu (deoarece în dreptul intern al statului membru este calificată drept contravenție, fapta administrativă sau disciplinară etc.), intră în joc criteriile doi și trei. Dintre cele două, esențial este cel deal doilea criteriu, cel privind natura sancțiunii și în special primul subcriteriu – cui anume se adresează norma în discuție: unui grup specific (ex: militari, funcționari publici etc.) sau dimpotrivă, are un caracter general (*Figgs c. Elveției; Weber c. Elveției*).
10. În circumstanțele litigiului, Legea nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice prevede pentru fapta „nescoaterea de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mijlocului de transport în termenii prevăzuți de legislație” o sancțiune mai aspră decât Codul

contravențional (persoana sancționată contravențional beneficiază de o reducere de 50 % din suma amenzii în cazul în care execută sancțiunea aplicată în termen de 3 zile), pe când în cazul în care sancțiunea intervine conform Legii nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice, această facilitate nu se aplică, amenda este una de circa 2,5 ori mai mare și pe lângă amenda aplicată autoritatea publică mai calculează și pune în sarcina persoanei sancționate și penalități care, la caz, se apropie de valoarea amenzii).

11. Deoarece sancțiunile cuprinse în ambele legi, au o natură penală cu aplicare discreționară din partea statului, urmează a fi aplicat principiul aplicării legii mai favorabile. Or, în cazul în care legiuitorul incriminează o faptă identică, dar nu distinge în ce situații se aplică sancțiunile Legii nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice și în ce situație prevederile Codului Contravențional, se creează un spațiu pentru decizii arbitrare din partea funcționarilor statului, fiind afectate principiul constituțional al securității raporturilor juridice și dreptul la proprietate, garantate de art. 46 din Constituție.
12. Mai mult ca atât, în respectiva situație suntem în prezența a două legi de natură penală succesive, fapt pentru care urmează a fi aplicată cea mai blândă. În acest sens, art. 7 paragraful 1 din Convenție impune stabilirea *lex mitior* în mod concret și global. Prin urmare, când se stabilește că una din legi este mai favorabilă, atunci aceea se aplică în toate privințele.
13. Astfel, constatând în speță că ambele forme de răspundere sunt de natură penală, prin raportare la circumstanțele cauzei, persoana fizică urma a fi atrasă la răspundere doar în temeiul Codului contravențional care stabilește o sancțiune mai blândă și **nicidecum potrivit ambelor legi** (Codul contravențional și Legea nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice, cum a avut loc în speță).
14. În contextul principiilor și raționamentelor indicate supra, este indubitabil că, în timp ce *nescoaterea de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mijlocului de transport în termenii prevăzuți de legislație* cade sub incidența legii contravenționale, sancționarea și în temeiul Legii nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice, **încalcă principiul constituțional și convențional internațional *non bis in idem***. Or, ambele texte legislative stabilesc sancțiuni pentru același comportament ilicit. Ambele proceduri sancționatorii, pentru aceeași faptă, pot fi aplicate concomitent de către aceeași autoritate.

B. Pretinsele încălcări ale articolului 1 alin. (3), 23 și 46 din Constituție

1. Unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept, reiterat constant în jurisprudența Curții Constituționale și care se desprinde din art. 1 alin. (3) din Constituție îl constituie principiul legalității.
2. Atât instanța de contencios constituțional națională cât și Curtea Europeană, care constituie o instanță constituțională la nivelul întregii Europe, au statuat în jurisprudență că: „noțiunea de „lege” implică respectarea cerințelor calitative, îndeosebi cele privind **accesibilitatea, claritatea și previzibilitatea.**”
3. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, **să prevadă elemente ce disting particularitățile lor.** (HCC 13/2015, § 108).
4. Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate, claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât **să permită persoanei să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite.** În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei într-o situație dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție. (HCC 26/2010, § 10).
5. Examinând norma legală a cărei control de constituționalitate se solicită în raport cu celelalte reglementări existente, observăm că acestea nu corespund cerințelor de *previzibilitate*.
6. Or, în contextul prevederilor enunțate, persoana nu poate să cunoască dacă în cazul în care se va atesta că pentru *nescoaterea de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mijlocului de transport în termenii prevăzuți de legislație* va fi sancționată potrivit: (1) art. 10 alin. (3⁴) din Legea nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice; (2) prevederilor Codului contravențional sau (3) **potrivit ambelor legi, cum a avut loc în speță.** În acest caz, **sanctiunea urmează a fi aplicată la libera discreție a agenților constataatori**, cărora, de altfel, legiuitorul le-a atribuit competențe în această materie de încălcare.
7. De asemenea, **în cazul în care persoana va fi sancționată contravențional aceasta urmează să beneficieze de o reducere de 50 % a sumei amenzii (în cazul în care o achită în termen de 3 zile), pe când în cazul în care sancțiunea intervine în temeiul Legii nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice, această facilitate nu se aplică și pe lângă amenda aplicată persoanei i se mai calculează și penalități.**

8. Mai mult ca atât, prevederile Codului contravențional enunțate permit individualizarea faptei și respectiv, a sancțiunii aplicate ținându-se cont de toate circumstanțele atenuante și agravante, fapt care nu este posibil la stabilirea sancțiunii în temeiul normei contestate. Or, aceasta din urmă stabilește în termen imperativ că sancțiunea constituie „amendă sub forma încasării drepturilor de import pentru mijloacele de transport ce se încadrează în termenul admisibil de exploatare – drepturile de import, iar în cazul în care acestea sânt prohibite, contravaloarea lor conform legislației în vigoare”, astfel, persoanei fizice i-a fost aplicată o sancțiune sub formă de amendă potrivit prevederilor Codului contravențional și o sancțiune potrivit art. 10 alin. (3⁴) din Legea nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice prin care s-a dispus a încasa din contul acesteia suma de 10 635,00 lei și o penalitate de 9 487,82 lei.
9. Prin urmare, aplicarea în speță atât a prevederilor Codului contravențional prin care persoanei i-a fost stabilită o amendă în valoare de 4 200 lei, dar și a prevederilor art. 10 alin. (3⁴) din Legea nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice prin care, la fel, i-a fost aplicată o sancțiune pecuniară în valoare de 10 635,00 lei și o penalitate în valoare de 9 487,82 lei este de natură să afecteze dreptul de proprietate garantat de art. 46 din Constituție.
10. În acest sens, Curtea Europeană a statuat că amenzile pot constitui o încălcare a dreptului de proprietate numai în cazul în care aceasta creează persoanei în cauză o sarcină excesivă sau dacă îi periclitează în mod fundamental situația financiară; cu alte cuvinte, amenzile trebuie să fie proporționale. Amenzile nu sunt proporționale în cazul în care reprezintă sume foarte mari care creează sarcină excesivă, astfel încât au în fapt caracter de măsură de confiscare.
11. În partea de individualizare a sancțiunii, Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 10 din 10.05.2016 a declarat neconstituționale unele prevederi ale Codului contravențional care nu permiteau individualizarea pedepsei. Curtea a reținut în această cauză că, în lipsa unei sancțiuni relativ determinate și a altor mecanisme de individualizare a sancțiunii în legea contravențională persoana nu are nici o posibilitate reală și adecvată de a beneficia pe cale judiciară de protejare a drepturilor sale, inclusiv de o sancțiune echitabilă. Individualizarea sancțiunii trebuie să reflecte relația dintre sancțiune (proporția și natura acesteia) și gradul pericolului social al faptei. În lipsa criteriilor de individualizare a sancțiunilor, statuate cert în cadrul legal, individualizarea judiciară a sancțiunilor, statuate cert în cadrul legal, individualizarea judiciară nu poate fi efectiv satisfăcută față de contravenient pentru a-i asigura deplinătatea drepturilor și libertăților sale legitime.
12. Prin prisma celor elucidate, paralelismul legislativ existent generează confuzie și incertitudine pentru destinatarii legii. Acest paralelism, urma a fi înlăturat de către legiuitor la etapa la care a fost adoptate modificările în Legea nr. 1569/2002 cu privire

la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice prin abrogarea prevederilor care sancționează aceiași situație juridică cuprinse în Codul contravențional. Or, în lipsa operării acestor modificări de către legislativ, organele de constatare aplică **atât prevederile Legii nr. 1569/2002** cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice **cât și prevederile Codului contravențional, fapt generează o ingerință directă asupra drepturilor persoanei de a nu fi sancționat de două ori pentru aceeași faptă, de a cunoaște care urmează a fi comportamentul său raportat la un text de lege, dreptul la individualizarea pedepsei în funcție de gravitatea faptei săvârșite, la proprietate, precum și dreptul de a avea acces la un tribunal de plină jurisdicție.**

13. La fel, conform jurisprudenței CtEDO, incertitudinea juridică subminează încrederea justițiabililor în justiție și contravine principiului securității raporturilor juridice ca element esențial al preeminenței dreptului.

VI – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

În contextul celor expuse mai sus, solicit Curții Constituționale exercitarea controlului constituționalității sintagmei **„mijlocul de transport nu a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit de legislație”** de la art. 10 alin. (3⁴) din Legea nr. 1569/2002 (introdus prin Legea nr. 71 din 12.04.2015 privind modificarea și completarea unor acte legislative) cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice prin raportare la prevederile art. 1 alin. (3), 21, 23 și 46 din Constituție.

Cu deosebit respect,

Avocat
CIUMAC Victor

ÎNCHEIERE

25 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (*sediul Rîșcani*)

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, specializat pentru examinarea
acțiunilor în contencios administrativ,

Judecător

Galina Ciobanu

Grefier

Veronica Buzaiji

Cu participarea:

Reprezentantului reclamantului

Victor Ciumac

Reprezentantului pârâtei

Cătălina Barcar

examinând în ședință de judecată publică, cererea înaintată de reprezentantul reclamantului – avocatul Ciumac Victor, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza în procedura contenciosului administrativ, intentată la acțiunea înaintată de Ignatiuc Veaceslav împotriva Biroului Vamal Centru cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil – decizia de regularizare nr. 1020 din 19.08.2020,

A C O N S T A T A T :

Avocatul Ciumac Victor, în interesele reclamantului Ignatiuc Veaceslav, la data de 27.10.2020, prin intermediul Oficiului Poștal, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Centru cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil – decizia de regularizare nr. 1020 din 19.08.2020.

La data de 10.11.2021, reprezentantul reclamantului, avocatul Ciumac Victor, a înaintat în cadrul ședinței de judecată, cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, prin care s-a specificat că, pe rolul Judecătoriei Chișinău se află la examinare dosarul civil la cererea lui Ignatiuc Veaceslav către Biroul Vamal Centru privind contestarea actului administrativ individual defavorabil. Prin prezenta, partea reclamantă găsește ca fiind contrară prevederilor art. 1, 21, 23, 46 din Constituția RM sintagma: „mijlocul de transport nu a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit de legislație”, din art. 10 alin. (34) din Legea nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice, în vigoare la data emiterii deciziei de regularizare contestată, considerent din care înaintează prezenta cerere prin care solicită intervenția Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității prevederilor legale sus enunțate. Potrivit prevederilor art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale. Reieșind din prevederile art. 12¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) coroborat cu art. 20, 115, 116 din Constituția Republicii Moldova, înalta Curte a hotărât: - în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; - excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; - sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza; - judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Cu referire la condițiile de admisibilitate ale sesizării remarcă că, acestea sunt întrunite în întregime or, prevederile art. 10 alin. (3⁴) din Legea nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice constituie obiect al controlului constituționalității, întrucât acesta face parte din categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. Urmare celor expuse, întrucât controlul constituționalității legilor ține de competența exclusivă a Curții Constituționale a Republicii Moldova, în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) și g) coroborat cu art. 20, 115, 116 din Constituția Republicii Moldova și Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, precum și art. 121 din Codul de procedură civilă, *solicită*: admiterea prezentei cereri; ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza civilă nr. 3-2694/2020 la cererea înaintată de Ignatiuc Veaceslav față de Biroul Vamal Centru privind contestarea actului administrativ individual defavorabil.

În ședința de judecată din data în cauză, reclamantul Ignatiuc Veaceslav nu s-a prezentat, însă *reprezentantul reclamantului, avocatul Ciurac Victor*, a susținut în totalitate cererea cu privire la exercitarea controlului constituționalității a sintagmei: „mijlocul de transport nu a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit de legislație”, din art. 10 alin. (3⁴) din Legea nr. 1569 din 20.12.2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice și a solicitat să fie admisă din motivele expuse în cererea înaintată.

În ședința de judecată din data în cauză, *reprezentantul autorității pârâte, Barcar Cătălina*, a menționat că, este un drept al reclamantului de a înainta solicitarea, însă nu este clar care este necesitatea de a sesiza Curtea Constituțională în cazul în speță.

Audiind poziția reprezentantului reclamantului și a reprezentantului autorității pârâte, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale cu privire la verificarea constituționalității, instanța de judecată consideră necesar de a admite cererea, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională: a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Conform art. 195 al Codului administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Conform prevederilor art. 12¹ alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, s-a constatat că pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

Înalta Curte a statuat, că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

Totodată, judecătorul nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

La caz, obiectul excepției constituie sintagma: „mijlocul de transport nu a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit de legislație”, din art. 10 alin. (3⁴) din Legea nr. 1569 din 20.12.2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice.

Astfel, obiectul excepției se include în categoria actelor indicate la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către reprezentantul părții reclamante; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea litigiului respectiv și nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Fiind întrunite cumulativ condițiile impuse de prevederile alin. (2) și (5) al art. 12¹ din Codul de procedură civilă, instanța urmează să admită cererea reclamantului privind sesizarea Curții Constituționale și să prezinte Curții sesizarea privind controlul constituționalității a sintagmei: „mijlocul de transport nu a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit de legislație”, din art. 10 alin. (3⁴) din Legea nr. 1569 din 20.12.2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice.

Conform prevederilor art. 12¹ alin. (3) din Codul de procedură civilă, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

În conformitate cu prevederile art. 12¹ din Codul de procedură civilă și art. 195 al Codului administrativ, instanța de judecată,

DISPUNE:

Se admite cererea înaintată de reprezentantul reclamantului, avocatul Ciurac Victor, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei: „mijlocul de transport nu a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit de legislație”, din art. 10 alin. (3⁴) din Legea nr. 1569 din 20.12.2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice, în cauza în procedura contenciosului administrativ, intentată la acțiunea depusă de Ignatiuc Veaceslav împotriva Biroului Vamal Centru cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil – decizia de regularizare nr. 1020 din 19.08.2020.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a sintagmei: „mijlocul de transport nu a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit de legislație”, din art. 10 alin. (3⁴) din Legea nr. 1569 din 20.12.2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice, cu sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova.

Se prezintă Curții Constituționale a RM prezenta încheiere cu sesizarea reclamantului.
Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecător

COPIA CORESPUNDE
ORIGINALULUI
19.08.2020
1020

Galina CIOBANU